

4. søndag i advent d. 20. december 2020

Salmer:

733: Skyerne gråner og løvet falder

90: Op, glædes alle, glædes nu

89: Vi sidder i mørket og dødsenglens skygge

Når kulden svøber sig om træer og kviste

73: Vi synger med Maria

80: Tak og ære være Gud

Prædiketekst: Johannesevangeliet 1,19-28

Dette er Johannes' vidnesbyrd, da jøderne fra Jerusalem sendte præster og levitter ud til ham for at spørge ham: »Hvem er du?« Da bekendte han og benægtede ikke, han bekendte: »Jeg er ikke Kristus.« »Hvad er du da?« spurgte de ham, »er du Elias?« »Det er jeg ikke,« svarede han. »Er du Profeten?« »Nej,« svarede han. Så sagde de til ham: »Hvem er du da? Vi skal have svar med til dem, der har sendt os; hvad siger du om dig selv?« Han svarede: »Jeg er »en, der råber i ørkenen: Jævn Herrens vej!« som profeten Esajas har sagt.« De var udsendt af farisæerne, og de spurgte ham: »Hvorfor døber du så, når du hverken er Kristus eller Elias eller Profeten?« Johannes svarede dem: »Jeg døber med vand; midt iblandt jer står en, som I ikke kender, han, som kommer efter mig, og hans skorem er jeg ikke værdig til at løse.« Dette skete i Betania på den anden side af Jordan, hvor Johannes døbtte.

Bag alle store og vigtige mennesker, er der en masse som hjælper og støtter uden selv at få så meget opmærksomhed.

Sådan er det i cykelsporten. Hvert hold har sin kaptajn, sin stjerne. Og så er der en masse hjælperyttere, hvis vigtigste opgave er at hjælpe stjernen til at få sin sejr i spurten eller komme først til måls på bjergetaperne. Vi kender ofte ikke navnene på dem. Men de er uundværlige. Uden dem, så vandt holdkaptajnen ingen etaper.

Sådan er det også i politik. De mest magtfulde ministre kunne ikke udrette særligt meget uden deres embedsmænd. De gør arbejdet. De leverer taler, de laver forberedelsespapirer til møder. De forsøger at holde ministrene inden for loven. Vi kender ikke navnene på særligt mange af embedsmændene, men uden dem, så ville ministrene ikke lykkes særlig godt med deres arbejde.

Og sådan er det på en måde også i Bibelen med Jesus. Det er ham, vi kender bedst. Ham, som det også rigtigt nok handler om at kende bedst. For han er Guds søn. Det er ham, vi kan og skal tro på. Det er ham, som giver tilgivelse og håb om evigt liv.

Men han har også et væld af hjælpere. De er ofte lidt i baggrunden, men ind i mellem titter de frem og får en smule lys på sig. En af de vigtigste hjælpere var Johannes Døberen. Hans rolle er så vigtig, at han får en del opmærksomhed. Både af Jesus, som taler en del om ham, og derfor fylder han noget i alle de fire evangelier. Han dukker op i begyndelsen af dem, som en vigtig forløber for Jesus.

Men Johannes Døberen får også en del opmærksomhed af sin samtid. Mange mennesker kom ud til ham for at finde lidt mere ud af, hvem han var. Forståeligt nok, for han var særpræget. Særpræget i udseende med sit tøj lavet af kamelhår og sit læderbælte og særpræget i sine madvaner. Hvem andre spiste græshopper og vildhonning? Men også lidt særpræget med sit stærke budskab om dom, om omvendelse, om opfordring til dåb.

Så hvem er han, denne Johannes? Hvad laver han derude i ørkenen, ja, hvorfor står han egentlig ude i ørkenen? Kunne han ikke lige så godt stille sig op på torvet i byen og tale?

Johannes svarer så godt på menneskers spørgsmål, som han kan. Nej, han er virkelig ikke Kristus. Nej, han er ikke Elias. Nej, han er ikke Profeten. Jamen, hvem i alverden er du så, du sære mand?

Johannes svarer: ”Jeg er en, der råber i ørkenen: Jævn Herrens vej!”

Det lyder måske umiddelbart lidt som et sært svar i vores ører i dag. Jo, du står da i ørkenen og råber, Johannes. Men hvad mener du med, at du jævnner Herrens vej? Er den da blevet ujævn?

Men Johannes' tilhørere har ikke kigget undrende på ham. De har med det samme forstået, hvad han mente. Han hentyder til noget helt bestemt. En helt bestemt tanke. En helt bestemt strømning, som tiden var meget optaget af.

Johannes' svar er et citat fra Det Gamle Testamente, fra Esajas' Bog kapitel 40, vers 3, som i sin helhed i Esajas' Bog lyder: "Der er en, der råber: Ban Herrens vej i ørkenen, jævn en vej for vor Gud i det øde land."

I alle fire evangelier bliver Johannes Døberen introduceret med en eller anden reference til den tekst fra Esajas. Det er altså et vigtigt vers. Også for den tid, som han levede i. I den tid ventede man på, at Gud igen ville besøge sit folk. Hvornår ville den længe ventede Messias komme? Forskellige steder i Det Gamle Testamente gav hints om, hvordan og hvornår han ville komme. Og på Johannes' og Jesu tid var det særligt verset fra Esajas' Bog, som man spekulerede over.

Når der lyder en ny stemme i ørkenen, når der bliver banet en ny vej ind til Jerusalem, så kommer Gud og besøger sit folk. Men hvordan skal den vej forberedes i ørkenen? Hvordan skal den komme helt ind til Jerusalem? Ja, det var man så ikke helt enige om. Der var i hvert fald fire forskellige meninger om, hvordan det skulle ske.

Nogle mennesker mente, at det skulle ske ved, at man levede i hellighed og studerede Guds lov i ørkenen. Det såkaldte Qumran-samfund havde den holdning. Måske har I hørt om deres skrifter "Dødehavsrullerne"? De boede i ørkenen i klippehuler tæt på Det Døde Hav, et af de varmeste steder i verden. De havde forladt Jerusalem i protest mod, at en forkert person fra en forkert slægt var blevet ypperstepræst. De var derfor flyttet helt ud i ørkenen for at være tæt på det sted, hvor Guds vej ville blive banet. Den ville blive banet ved, at man levede i hellighed og fuldkommenhed sammen, i et pletfrit og perfekt fællesskab. Og når Guds vej så var blevet banet og Messias kom, så kunne de følges med ham tilbage til Jerusalem og få ærespladserne.

Andre mennesker mente, at Guds vej ville blive banet - at Messias ville komme - når Guds by Jerusalem bliver rensed for hedninger. Der var nemlig sket noget frygteligt i år 63 før Kristi fødsel. En romersk general var vadet helt ind i templets allerhelligste område. Et sted, hvor kun ypperstepræsten måtte gå ind én gang om året. Når romerne forsvandt, og når den forkerte

kongeslægt blev forkastet og erstattet med en rigtig, *så* ville Messias komme. Denne gruppe mennesker, sandsynligvis dem vi kender som farisæerne, ventede på, at Gud ville lade det ske. De ventede på, at Gud selv ville gøre det beskidte arbejde og rense Jerusalem for hedninger. Så ville vejen blive banet for Messias, for en Messias kommer ikke til en by, som er fyldt med hedninger og vantro mennesker. Nej, byen skulle helliges først.

En tredje gruppe mennesker forstod verset fra Esajas' Bog sådan, at de selv måtte gå i gang med det beskidte arbejde. De måtte bane vejen, de måtte udrydde hedninger fra Guds by. Denne gruppe hed zeloterne, og de skumlede mod romerne og truede med oprør mod dem. Da det endelig kom til åben krig i år 66 efter Kristi fødsel drog en af zeloternes ledere ud i ørkenen med sine krigsfolk. De kæmpede sig vej ind mod Jerusalem og vandt en midlertidig sejr. Med verset fra Esajas' Bog i baghovedet og som inspiration, havde de netop råbt i ørkenen og banet en vej til Jerusalem. Stort. Alle jublede og en ny tidsregning begyndte. Den sluttede dog brat nogle år efter, da romerske soldater indtog Jerusalem og smadrede byen og templet.

Og så er der den fjerde mening om, hvordan Guds vej skulle banes, hvordan Guds Messias skulle komme. Johannes Døberen vader rundt derude i ørkenen, for det siger verset fra Esajas' Bog, at han skal. Han råber om dom, om omvendelse, om dåb. Han råber om, at der snart kommer en. Johannes tiltrækker sig for en stund lidt opmærksomhed, han får folk til at skærpe deres sanser, blive opmærksomme og lytte. Og da han så har mange menneskers opmærksomhed, da han har vækket dem, døbt dem og givet dem en frisk start på livet, *så* peger han på Kristus. Så siger han: "Jeg døber med vand; midt iblandt jer står en, som I ikke kender, han, som kommer efter mig, og hans skorem er jeg ikke værdig til at løse."

Kort efter døber Johannes Jesus, og så tager Jesus ellers over derfra. Johannes forsvinder selv ud af billedet, bliver nærmest glemt. Han dør til sidst.

Johannes gjorde en vej klar til Jesus. Johannes var en hjælperrytter for Jesus. Johannes var en hårdtarbejdende embedsmand for Jesus. Johannes rullede en rød løber ud, som Jesus kunne vandre rundt på i Israel de næste par år. Johannes pegede. Johannes sagde: "Se, der er Guds lam. Ham, som bærer verdens synd." Det var sådan, det perfekte og hellige liv skulle skaffes. Ikke ved at man flyttede ud i ørkenen og lever et perfekt og helligt liv der. Ikke ved at Gud udrydder alle de vantro hedninger, som bor i hans by. Ikke ved at man selv tager sværdet i hånden og slår alle romerne ihjel.

Nej, det hellige og perfekte liv skulle fås ved at Guds søn, Messias, selv bar alt det uhellige, alt det uperfekte. Alt det rod, alt det synd, som vi mennesker får lavet i vores liv. Det bar han. Helt op på korset. Sådan skulle det gøres. Det hjælper både Johannes og Jesus os med at forstå.

Og til sidst kan vi spørge: hvordan er vi hver især en god hjælperytter for Jesus? Hvordan er vi på en eller anden måde med til at råbe og bane en vej i ørkenen for ham?

En ørken er et varmt sted, et ufrugtbart sted, et sted, som ikke er rart at være. I en ørken mangler man skygge. I en ørken mangler man vand. Vi har nok alle læst historier eller set film om mennesker, der farer vild i en ørken. Det er ikke rart. Man dør af hede og tørst. Og hvis man er på en ørkenvandring, så er det ikke en rar vandring, men en lidelsesfuld vandring.

Vi er gode hjælperyttere for Jesus, når vi hjælper de mennesker, der har det svært. De, som er på en ørkenvandring. De, som føler sig ensomme. De, som er fanget i afhængighed af det ene eller andet. De, der har konflikter med deres venner eller familie. De, der har mistet en, de holdt meget af. De mennesker, der bekymrer sig, ja, frygter for fremtiden. De, der bærer på skyld eller skam. De, der er trætte af sig selv og deres liv og ikke orker at stå op til endnu en morgen. De har brug for hjælp. Vi kan hjælpe. Med lyttende ører. Med venskab. Med praktisk hjælp. Med trofast medvandring.

Og ofte skal der også bruges en del ord. Johannes brugte en del ord, da han var i ørkenen. Han havde et klart vidnesbyrd. Han var ikke bange for at sige, at der var noget i vejen med verden og at den eneste, som kunne rette op på det, var Jesus.

Verdens og vores tilstand har ikke ændret sig siden Johannes. Der er stadig meget i vejen med verden. Der er stadig meget i vejen med os hver især. Der er brug for bedre liv. Der er brug for mere hellighed, der er brug for mere helhjertethed, der er brug for mere tro, mere tillid, mere tilgivelse.

Jesus blev født for at hjælpe os. Han blev født for at være Guds lam, bære verdens synd. Bære vores synd.

Det er egentlig svært at forstå og helt acceptere, at det lille søde barn der i krybben blev født for at lide og dø for vores skyld. Er det ikke lidt for sortseende? Er det ikke lidt for barskt? Er der virkelig grund til det?

Ja, siger Johannes. Ja, siger Jesus.

Ja, for det er i virkeligheden verdens håb. At vi ikke skal bære alt vores skyld og skam selv, men at vi bliver sat fri til at være gode hjælpere for hinanden og gode hjælperyttere for Guds søn selv.

I den sammenhæng er vi lige så vigtige eller lige så uvigtige som Johannes Døberen. Vi skal pege på ham, der kommer, ham, der blev født i krybben julenat, for vi og hele verden har brug for ham.

Han giver liv. Han giver håb. Han giver glæde. Juleglæde.